

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2917/2020
13.05.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Марине Милановић и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бранислав Херцег, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Градско правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2981/19 од 11.02.2019. године, исправљене решењем истог суда Гж 2981/19 од 22.01.2020. године у седници одржаној 13.05.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2981/19 од 11.02.2019. године, исправљене решењем истог суда Гж 2981/19 од 22.01.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 10042/2018 од 28.05.2019. године, првим ставом изреке, тужбени захтев којим је тужилац предложио да суд обавезе туженог да му плати износ од укупно 408.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, као и парничне трошкове са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате је одбијен. Другим ставом изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 30.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2981/19 од 11.12.2019. године, исправљеном решењем истог суда Гж 2981/19 од 22.01.2020. године, првим ставом изреке, жалба је усвојена, првостепена пресуда преиначена и обавезан тужени да тужиоцу плати износ од 408.000,00 динара са законском затезном каматом од 28.05.2019. године, па до исплате, као и износ од 132.730,00 динара на име трошкова поступка са законском затезном каматом почев од извршности пресуде, па до исплате. Другим ставом изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади износ од 47.920,00 динара на име трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, побијајући је због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом члана 408., а у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 87/18), па је утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Указивање туженог на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињене пред другостепеним судом је неосновано, јер у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у ЛН број .. КО ... уписан као власник кат.парцеле број .., површине 880 м², коју је стекао по основу купопродајног уговора од 10.07.1972. године, на којој парцели је изградио кућу, а пут је изградио заједно са власницима суседних парцела. Предметна парцела је обухваћена Планом генералне регулације ... са окружењем („Службени лист Града Новог Сада“, број 32/2013) и Планом детаљне регулације простора „ББ“ у ... („Службени лист Града Новог Сада“, број 41/07) и представља целину, односно зону у којој се налази јавна површина - улица. Планском документацијом је ушла у састав улице ... у површини од 110м², док је у природи намењена за саобраћајну и јавну површину - улицу у површини од 85 м². Део парцеле који није приведен намени за јавну површину ограда је оградом и функционално се користи са остатком кат.парцеле број .. за породично становање. Овако изграђена ограда представља фактичку регулациону линију која раздваја површину за јавне намене и површину за остале намене, и у природи је приведена урбанистичкој намени, опремљена је водном, електроенергетском, телекомуникационом и гасном инфраструктуром, а саобраћајна површина израђена је од камених коцки (калдрме). Спорну парцелу, у површини у којој је приведена урбанистичкој намени за јавну и саобраћајну површину – улицу, користи неограничен број лица за саобраћај, а фактички представља добро од општег интереса. Према налазу и мишљењу судског вештака, усаглашеним са извештајем Пореске управе, тржишна вредност спорне парцеле је 4.800,00 динара по м², односно 408.000,00 динара за површину од 85 м². Тужени није спровео поступак експропријације, нити је тужиоцу исплатио новчану накнаду, јер је тужилац сам себи одузео део поседа да би направио пут који је њему потребан да би дошао до своје парцеле, заједно са власницима суседних парцела.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права обавезали туженог да исплати новчану накнаду тужиоцу због извршене фактичке експропријације земљишта.

Према члану 58. став 2. Устава Републике Србије, до дозвољеног одузимања права својине, које не представља повреду права на имовину, може доћи под кумулативно испуњеним условима: да је учињено у јавном интересу, утврђеном на основу закона, и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

Одредбом члана 2. став 1. тачка 6. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник Републике Србије“, број 72/09) прописано је да је површина јавне намене простор одређен планским документом за уређење или изградњу јавних објеката или јавних површина за које се утврђује општи интерес у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и друго).

Одредбом члана 10. Закона о јавној својини („Службени гласник Републике Србије“, број 72/11... 95/18) поред осталог прописано је: да добрима у општој употреби у јавној својини, у смислу тог закона, сматрају оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом - јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, прузи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и друго (став 2); да свако има право да добро у општој употреби користи на начин који је ради остваривања те намене прописан законом, односно одлуком органа и правног лица које су та добра дата на управљање (став 5); да су добра у општој употреби у својини Републике Србије, изузев путева II реда који су у својини аутономне покрајине на чијој територији се налазе као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (које нису део аутопута или државног пута I и II реда), тргова и јавних површина, који су у својини локалне самоуправе на чијој територији се налазе (став 10).

У конкретном случају, спорно земљиште је планским актом - регулационим планом насеља КО ... одређено за улицу и саобраћајницу коју користи неограничен број лица за јавни саобраћај и у природи јесте улица која има свој назив. Због тога је оно, сагласно цитираним одредбама Закона о јавној својини, постало добро у општој употреби у јавној својини туженог као јединице локалне самоуправе, које као улицу свако има право да користи на начин који је ради остваривања те намене прописан законом и подзаконским актима. На тај начин извршена је „фактичка експропријација“ која настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији, односно изузимању земљишта. Тужилац је фактички лишен права својине, са свим атрибутима из члана 3. Закона о основама својинскоправних односа, и није дужан да трпи штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији (изузимању из поседа), које би било основ за исплату новчане накнаде.

Тужени је обвезник исплате накнаде јер се спорна парцела на којој је тужилац и даље уписан као власник, односно корисник, користи као улица - добро у општој употреби и у јавној својини, на којем тужени има право својине у складу са чланом 10. став 10. Закона о јавној својини. Висина ове накнаде, која тужиоцу припада на основу члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију и на основу члана 58. Устава Републике Србије, одређена је према тржишној вредности земљишта према налазу и мишљењу судског вештака усаглашеним са извештајем Пореске управе, који су судови прихватили, а тужени није предложио ново вештачење у смислу члана 271. ЗПП.

Имајући изложено у виду, нису основани ревизијски наводи туженог о погрешној примени материјалног права, засновани на ставу ревидента да није обвезник накнаде јер ни једном својом радњом није депоседирао тужиоца. Тужени је титулар права јавне својине на спорном земљишту које је фактички (без правноснажног решења о експропријацији, односно изузимању из поседа) претворено у добро у

општој употреби - улицу, а исто је за такву намену предвиђено и одговарајућим планским актом. Код наведеног, без утицаја су и наводи ревидента да је улица формирана пре доношења планских аката туженог, јер је без обзира на наведену хронологију, формирањем улице у чији састав је ушла тужиочева парцела, иста прешла у јавну својину, чиме је тужилац лишен права својине на овој имовини. То лишавање права својине могло је бити само под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права како то предвиђа члан 1. Протокола 1, због чега је тужени у обавези да му исплати досуђену накнаду.

Правилно су нижестепени судови применом материјалог права, сходно одредби члана 42. Закона о експропријацији утврдили висину накнаде за фактички одузето земљиште у висини његове тржишне вредности и на тако одређени износ накнаде тужиоцима досудили законску затезну камату од дана пресуђења па до исплате у смислу члана 277. Закона о облигационим односима.

Стога су неосновани наводи ревизије којима се оспорава правилна примена материјалног права. У преосталом делу ревизија оспорава правилност утврђеног чињеничног стања и ставља примедбе на оцену доказа из члана 8. ЗПП, због којих се ревизија не може изјавити према члану 407. став 2. ЗПП.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**